

Problegen der landen/ nopende de bereninge van den gubernemente der landen van Holland en Utrecht/ by hoogl. memorie Keiser Karel den selven landen in den jare 1534. verleent/ mede in de commissie van den Heere Prince begrepen/ metten penningen/ eensdeels van de boozs contributien van Holland en Zeeland van den knechten aldaer leggende sullen werden ontleidigt/ en booztaen staen onder de regeringe en het gebied van den selven Prince als Stadhouder van sijne Majesteit/ ten einde de frontieren tusschen de boozs landen van Holland en Utrecht/ booz de krijgs soldaaten en garnisoen ten wederzijden geheel vernield en verwoest/ wederom met verskertheid mogen werden bewoont en gecultiveert/ en alstijl mede gelden en contribuieren totten gemenen last van den lande/ en dat de rest van de boozschzeben penningen en contributien souden werden ge-empioeert totter dijkhagie van den landen van Schouwen metten appendentien van dien/ booz so veel daer toe van node soude mogen sijn.

De Staten Generael verzoeken den Prince van Orangien te Brussel te willen komen.

De Staten Generael dagelijc meer en meer advertentien krijgende van allen oorden en plaetsen/ dat Don Jan seer veel volk aennam en beschreef/ selfs ook dat hy de Spangiaerden wederom ontboden hadde/ so hebben sy goed gebonden den Prince van Orangien solemnelijk te doen verzoeken/ dat hy soude willen by henlieden komen/ om hem in alles ten besten te helpen raden/ en hoe wel daer vele jegens waren/ so ist nochtans mette meeste stemmen geresolveert/ datmen Gedeputeerde aen hem soude senden ten einde boozs gelijk gedaen is/ en sijn aen hem gesonden Heere Jan van der Linde/ Abt van Sinte Geertruit/ de Heere van Champangny/ Doctoz Elbertus Leoninus/ en den Advocaet Liefvelt/ de selve Gedeputeerde hebben hem gebonden tot Geertruidenberg/ alwaer sy hem getoont hebben haren brieven van credentie aen hem/ en dienvolgende hebben sy den 11 September/ 1577. gedaen dese propositie.

Propositie by de Gedeputeerde van de Staten Generael aen den Prince van Orangien/ bannen Geertruidenberg.

In den eersten also het nodig is te beneerstigen onder de Provincien van herwaers-ober/ een verskeringe van beide zijden/ om met gelijker hand/ achtervolgende de Pacificatie van Gent/ te mogen berstaen tot haer conserbatie en wederstant van alle schade/ injurie en interesten/ den anderen bystaende met alle middelen en goeden raed. So ist dat de Staten Generael/wetende dan van wat kracht en profijt soude sijn de presentie van den Prince van Orangien om sijn singuliere versochtheid/ wijsheid/ en liefde die hy vraegt tot het welvaren en rust van dese landen/ gesloten hebben sijn Excell. te doen bidden/ dattet hem soude belieben sich metten eersten te laten binden in de stad van Brussel/ om met hem te adviseren (als zijnde van den Raed van State) van alle saken/ occurrentien of ontmoetingen van dese landen.

Maer also de booznaemste calumnie of lasteringe daer mede de byanden of wederpartien dese landen/ de boozs Staten/ en generalijk alle den Provincien/ en vele goede particuliere personen beswaren/ arbeidende om haer daer mede te brengen in den haet van sijne Majesteit/ en allen anderen Potentaten en onderstaten van sijne voornoemde Majesteit/ is dat sy seggen dat alle t gene tot noch toe gedaen/geaccordeert of gecapituleert is/ tot geen ander einde en strekt dan tot beranderinge van Prince of Religie/ en dat booz toe doen van sijn Excellentie: daerom begeren de Staten ernstelijc om haer leugens aen den dag te brengen/ dat sijn Excellentie en de Staten van Holland en Zeeland belieben te doen eenige contrarie berottinge/ daer mede sy te kenneen geven dat sy van geen ander meninge en sijn/ dan t'onderhouden t gene sy in de Pacificatie van Gent beloofst hebben.

Wat daerom sijn Excell. toelate de exercitie van de Roomse Catholijke Religie/ in de Steden die hem in handen gestelt sijn: achtervolgende de selve pacificatie of hzedehandel.

Wat hem ook beliebe de selve exercitie toe te laten in de ander steden van Holland en Zeeland/ den ge-

nen die sulx mochten verzoeken. Wellobende boozs op nieu by autentijke acte/ dat noch hy/ noch die van Holland en Zeeland niet toelaten en sullen/ dat daer eenige beranderinge van Religie in de andere Provincien soude geschieden/ achtervolgende de pacificatie: maer dat sy met alle middelen t selve beletten sullen.

Van dese pointen verzoeken de boozs Staten sijn Excell. so ernstelijc als het mogelijk is/ op dat sy niet meerder gerustigheid zijne presentatie mogen gebuiken en gemeten/ begerende hem alle eere en respect te draegen/ als sijn Excell. waerdig is/ en dat om de liefde en affectie die sijn Excell. dese landen toedraegt/ en sy in t verlossen van dese landen uit de tyrannie verdient heeft: t welk de Staten hopen dat sijn Excell. considereren en insien/ en ten dien effecte haer t selve accordeeren sal.

De Prince van Orangien dese boozs propositie gehoozt en wel verstaen hebbende/ heeft hen daer op/ volgende haer verzoek/ schriftelijc antwoorde gegeven als volgt:

Mijn Heeren de Prince van Orangien gehoozt en wel verstaen hebbende het gene hem by de Gedeputeerde van de Staten Generael tot Brussel vergadert voorgeleid is, antwoord daer op aldus: in den eersten so dankt hy God, en prijft seer mijn Heeren de Staten, dat sy voorgenomen hebben een vaste en eendrachtige resolutie, om te vorderen en besorgen een verskertheid onder de Provincien, om mergemene macht te verstaen tot hare behoudnisse. Verhopen de selve God, die haer ingegeven heeft dese heilsame eendrachtigheid, de selve so sal zegenen, dat die gedyen sal totter algemeen beste des lands, en van elk in t bysonder, en tot wederoprechtinge van de oude vryheid, welvaren en voorspoedigheid der voorz landen.

Antwoorde van den Prince van Orangien op de boozs gende propositie van de Gedeputeerde der Staten generael.

Ten anderen so en kan sijn Excell. henlieden niet ten vollen danken van de goede opinie en gevoelen die haerlieden gelieft heeft te hebben van hem, insonderheid van het betrouwen datse schijnen te hebben van sijn suivere oprechte genegentheid, liefde en goede wille, so tegens haer, als tot het gemene welstand deser landen, van de welke sy haer wel mogen verskerkert houden, en alhoewel hy niet en heeft de deugden en de sufficiantie diese hem toeschrijven, en sal nochtans niet laten alle het gene dat hem God verleent heeft niet alleen de experientie en raed: maer ook alle sijne middelen, ja sijn leven en bloed te gebruiken voor het welvaren van het Vaderland, en dienste van mijn Heeren de Staten, wiens betrouwen hy so voldoen sal, datse haer daer in niet bedrogen en sullen vinden.

En belangende van hem terstond te voegen na Brussel, hoewel sijn Excell. geen dink liever doen en soude, om de grote begeerte die hy heeft, om eens wederom te sien sijn lieve Vaderland, daer hy opgevoed is, om aldaer te mogen gebruiken het geselchapp van sijne beste vrienden en broeders, so wil hy haer nochtans gebeden hebben, dat sy willen aenmerken en insien, dat om de last die hy in Holland en Zeeland heeft, en om de nauwe en wederzijdige obligatie en verbintenisse die heeft by mette Staten van de selve landen aengegroeit en vermeerderd door de getrouwe hulpe die sy den anderen in haren noden gedaen hebben, also dat hy noit hem iet onderwonden heeft te doen van importantie, sonder t selve den Staten van Holland en Zeeland te communiceren. So bid hy henlieden daerom ook nu, mits dat selfs de voorz Staten sullen vergaderen binnen der Goude, dat sy te vreden willen sijn, dat hy hier op insgelijc hun goede meninge en bewilliging versta, op dat hy des te gevoeglijker, vrylijc en sonder swarigheid hem gehelijc mach laren gebruiken ten algemeinen dienste van het Vaderland.

(F. 216)

Voor de rest, gelijk, om te schuwen alle calumnien of lastering en achterklappinge der quaedwilligen, mijn Heeren de Staten begeren dat de voornoemde Heere Prince wil doen een vertoninge contrarie der beschuldiging der selver, op dat een jegelijc mach wetten